

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 41.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sredo 10. aprila 1940

Cena posamezni številki 1.50

Dolžnost vseh

Dogodki po svetu se vedno bolj postružejo in nobenega dvoma ni, da še nismo doživeli dnevoj največjega razburjenja. Kajti čim bolj se ogenj vojne po svetu širi, čim več dežel spravlja pod svojo oblast, tem večja je tudi nevarnost za vse druge države, ki so še mogle ostati nevtralne. Nevtralnost države je danes istovetna z neodvisnostjo in samostojnostjo države. Kajti osnovni smisel nevtralnosti države je, da more nevtralna država svobodno ohraniti in vzdrževati korektne odnose z vsemi državami, ne pa le z eno skupino držav. Država, ki takšne svobodne nevtralnosti ne bi mogla izvajati, ki se mora podrediti volji samo ene skupine držav, dejansko ni več neodvisna, temveč je že izgubila svojo samostojnost.

Ohranitev resnične nevtralnosti je danes vedno težja in dogodki so dokazali, da prav nič ne pomaga kateri koli državi, če se tako iskreno trudi, da je vedno strogo nepristranska do vseh in če še tako rigorozno izvaja dolžnosti nevtralnosti, če ne zna svoje volje za ohranitev nevtralnosti podpreti tudi z orožjem. Ves narod, vse prebivalstvo države mora biti vsak hip pripravljen, da svojo nevtralnost brani za vsako ceno in da se ne ustraši niti vojne.

A niti to ne zadostuje. Volja naroda, da brani svojo nevtralnost proti vsakomur, mora biti celo tako močna, da prepriča tudi zunanji svet o učinkovitosti te volje. Tisti, ki bi hotel kršiti nevtralnost katere države, se mora zavedati, da bi naletel na tako odločen in tako močan odpor, da je več kot tvegano, če bi se mu kršitev nevtralnosti sploh izplačala. Šele v tem primeru je nevtralnost katere države zavarovana, s tem pa tudi njena neodvisnost in suverenost.

Jasno je, da ne more biti priprava in organizacija takšne učinkovite nevtralnosti delo posameznika, temveč da je to dolžnost vseh, velikih in malih, voditeljev ljudstva ko tudi ljudstva samega. Kakor je ohranitev nevtralnosti rešitev za vse, tako je tudi dolžnost vseh, da delajo za utrjevanje vsega onega, kar more dati volji po nevtralnosti doma in v tujini večji poudarek.

Zivimo v časih — in tega se moramo vsi zavedati vsako minuto — ko so vsa naša notranje-politična, a tudi vsa druga vprašanja malenkostna v primeri z vprašanjem ohranitve nevtralnosti. Zato je majhen človek tisti, ki celo v teh časih ocenjuje vsa vprašanja s stališča svojih osebnih ali strankarskih simpatij. Dorasel današnji dobi le tisti, ki vidi pred seboj samo eno nalogo, da ohrani svoji državi nevtralnost, resnično in svobodno nevtralnost.

To je najvišja naloga nas vseh in tej nalogi se morajo podrediti vse druge in tej nalogi se morajo žrtvovati vsi drugi oziri, vse druge želje, vse druge misli. Zakaj danes doživljamo čase, ko je vsak narod izgubljen, če ne vrže na tehtnico na najbolj učinkovit način svojo silo, če ne zna z absolutno strnjeno silo vsega naroda potencirati svoje sile do skrajnosti.

In da se ta visoki cilj, a neobhodno potrebni, doseže, bi morali vsi zanesti med vse plasti ljudstva najbolj živo propagando, da ne bi bilo niti enega državljanja, ki se ne bi zavedal, da zagreši že narodno izdajstvo, kdor tudi po svo-

jih močeh ne pripomore k učinkoviti obrambi nevtralnosti. Ta propaganda je tudi ena dolžnosti nas vseh in tudi tej dolžnosti se mora pokoriti vsak in na vsak način. V trdih časih veljajo tudi za vse trde dolžnosti in tega se morajo vsi državljani živo zavedati. Takšna propaganda pa je potrebna tudi zato, da se že enkrat

neha ona omahljivost, ono hitro podleganje tujim vplivom, na čemer bolehaio nekateri naši ljudje, a tudi visoko postavljeni ljudje. V časih velike preizkušnje ne smejo ljudje majhnega naziranja, slabotne volje ter strahopetnega srca slabiti veliko misel obvarovanja narodne neodvisnosti.

Svobodna nevtralnost daje vsem

največji blagoslov, ohranja vsem življenje in premoženje, zato pa so tudi vsi dolžni, da za to nevtralnost delajo in žrtvujejo in da predvsem pozabijo na vse svoje osebne, strankarske in druge posebne želje. So časi, ko za takšne želje ni mesta in v takšnih časih živimo danes. Niti za hip ne smemo na to pozabiti!

kega pomena. Celoto države vežejo in vkup držijo skupne zadeve, kakršne so vojaška oblast, skupne prometne ustanove (železnice, pošta in brodarstvo), zunanje zadeve in v posebni meri kralj, ki ni le organ državne skupnosti, marveč sodeluje v obsejni meri tudi pri banovinski zakonodaji (potrditev v banovinskih parlamentih sklenjenih zakonov) in pri banovinski upravi (n. pr. pri imenovanju višjega banovinskega uradništva). Avtonomijo banovin pa po drugi strani štiti temeljni predpis, da se brez pristanka poedine banovine ne sme izpremeniti njen državnopravni položaj in okrniti njena avtonomija. Kdor ima oblast, ta gnan od enostranskih teženj morda skuša ob ugodnih prilikah opirajoč se na svojo moč tu pa tam prekoračiti ustavno mu priznane pristojnosti. Da se pa nosilci in izvrševalci državne kakor tudi banovinske oblasti strogo držijo zahtevanim meje in niti nehoti, kaj šele namerno ne segajo v tujo pristojnost ter s takim postopanjem omajajo pravni čut prebivalstva in izpodkopavajo najtrdnější temelj vsake države, namreč zaupanje v stanovitnost in svetost prava, za to ima skrbeti ustavno sodstvo. Kos svoji nalogi bo to sodišče, le, ako bo uživalo zbog intelektualne in moralne višine svojih sodnikov med vsemi merodajnimi sloji globoko zasidran ugled in se bo zavoljo te avtoritete kljub možnim zmotam javno mnenje rade volje podvrglo njegovim izrekom.

Dr. Henrik Steska:

Naše ustavno sodstvo

Notranja ureditev ustavnega sodstva

Poleg določitve pristojnosti ustavnega sodišča so raz državnopravni vidik posebno važna vprašanja, kdo predlaga ali imenuje člane ustavnega sodišča, kakšna kvalifikacija se zanje zahteva, na čigavo pobudo se uvaža postopanje pred ustavnim sodiščem in ali sodišče stalno posluje ali se snide le od primera do primera.

V sestavljeni državi, kakršna je Jugoslavija, nikakor ne bi bilo pravilno, da bi le država postavljala člane ustavnega sodišča; tudi deželam, ki državo sestavljajo, naj gre primeren vpliv, saj mora ustavno sodišče v takih državah predvsem skrbeti, da ne država, ne poedine dežele ne prekoračijo meje, ki je pategnjena med kompetenco državne oblasti in kompetenco deželne oblasti. Določitev članov zgolj po eni izmed teh oblasti bi ne mogla zadostno nepristransko ščititi ustavno določene razmejitve in s tem tako rekoč bistvenega značaja države. Izrazitih ustavnih sporov navadno ni toliko, da bi moralo ustavno sodišče stalno uradovati ter zbog tega ni potrebno, da bi bili ustavni sodniki kot taki tudi sodniki po poklicu. Vsekakor se morajo člani ustavnega sodišča odlikovati po točnem, tudi teoretično dovolj podprtem znanju o organizaciji in funkcijah države in sploh o pravnem življenju svoje domovine. Višji redni in upravni sodniki, profesorji prava na univerzah, vsi ti brez ozira, so li še aktivni ali v pokoju, dalje upokojeni višji upravni uradniki in posebno ugledni odvetniki bi bili za ta poseben posebnost pripravi. Ker gre za sojenje in ne za aktivno upravljanje, višja starost ne bi smela biti zadržek za postavljanje teh sodnikov, pač pa je brezpogojno treba mnogoletne, pri reševanju težavnih pravnih vprašanj izkazuje izkušnje in v kočljivih primerih preizkušene poštenosti. Nekateri člani ustavnega sodišča bi bilo treba šele predlagati in imenovati, drugi bi mogli postati ustavni sodniki kar po svojem položaju, ako to dopušča porazdelba državnega ozemlja na avtonomne dežele, zlasti le-teh število in obseg, ter se s tem število ustavnih sodnikov preveč ne zvišuje in premalo ne ozira na razliko v velikosti poedinih avtonomnih delov države. Kot volilna telesa za izbiranje ustavnih sodnikov pridejo v poštev zlasti centralni in deželni parlamenti, kar po svojem položaju pa bi bili posebno primerni člani ustavnega sodišča po eni strani predsedniki najvišjih sodišč, po drugi strani pa predsedniki najvišjih deželnih sodišč.

Ako ustavno sodišče stalno ne posluje, marveč le v presledkih, n. pr. enkrat vsako četrtletje, ali pa sploh le po potrebi posebe, po-

tem pač ne bo razčlenbe tega sodišča na oddelke ter bo plenum odločal. V plenumu morajo pa biti državni in deželni (banovinski) interesi enako zastopani, zbog česar je treba:

- a) da je število od državnih faktorjev določenih ustavnih sodnikov enako številu od deželnih faktorjev odrejenih sodnikov;
- b) da morajo biti vsi člani pri sojenju prisotni;
- c) da zadržanega člana zastopa njegov na enak način določen namestnik.

Poedine dežele pa niso enako velike po številu svojega prebivalstva. Ozirali se je deloma torej še na velikost avtonomnih dežel. Ako bode Jugoslavije sestavljena iz treh avtonomnih dežel, iz slovenske, iz hrvatske in iz srbske banovine, potem bi povsem odgovarjalo, da enega ustavnega sodnika predlaga banovinski (deželni) zbor Slovenije, dva sodnika hrvatski sabor in tri ustavne sodnike pa srbska skupščina; zaradi paritete bi potem centralni parlament moral predlagati tudi šest ustavnih sodnikov, s čimer bi prišli do dvanajstice sodnikov, kar bi ne bilo preveč.

Možno bi tudi bilo, da predsedniki višjih rednih in pa upravnih sodišč po banovinah postanejo že po svojem položaju ustavni sodniki, a potem bi bila vsaka banovina ne glede na svoj obseg enako zastopana, vrh tega pa bi se na enak način ne mogli določiti oni ustavni sodniki, ki jih ima odrediti državna oblast.

Dvanajstotica sodnikov, torej sodo število, ne moti, ker se z zakonom more predpisati, da ob enakem številu glasov velja sklep, za katerega je predsednik glasoval. Predsednika ustavnega sodišča in njegovega namestnika naj volijo ustavni sodniki sami iz svoje srede, in sicer za krajšo dobo, n. pr. za eno leto. Predsednik in podpredsednik bosta morala stalno bivati v Beogradu, kjer bo za opravljanje tekočih poslov tudi tajništvo tega sodišča.

Dasi je dobro, da preskušeni možje sodijo kot ustavni sodniki, vendar bi se moglo predpisati, da se postavljajo člani ustavnega sodišča le za neko, a seveda daljšo dobo, n. pr. za 9 let, kar pa ne bi smelo izključevati ponovne izvolitve. Skladno predpisom o drugih sodnikih naj tudi poslovanje ustavnih sodnikov preneha s 70. letom starosti.

V nasprotju z upravnim sodiščem je ustavno sodišče povsem izredna pravna institucija. Za uvažanje postopka pred ustavnim sodiščem je treba vobče predloga višjih oblasti, kakor višovne državne uprave (ministrov), višovne deželne uprave (bana) ali pod nekimi pogoji (n. pr. ustavnost zakona je predpogoj za odlo-

čanje v konkretni stvari) predloga kakoga državnega ali banovinskega sodišča najvišje stopnje. Kadar gre za negativne kompetenčne konflikte med državno in avtonomno deželno oblastjo ali med različnimi deželnimi oblastmi, takrat bo mogla neposredno prizadeta stranka predlagati uvažanje ustavnosodnega postopka, a pri pozitivnih konfliktih pa pač le subsidiarno, ako nobeden izmed odločujočih višjih uradov ni zahteval, da se nastali kompetenčni spor reši. Ako sodi ustavno sodišče tudi o imovinskih zahtevkih javnopravnega značaja ali izjemno o domovinstvu, potem bodo mogle seveda tudi neposredne stranke predlagati postopek.

V taki sestavljeni državi, v kakršno se povsem naravno in tako rekoč nujno razvija Jugoslavija, je ustavno sodstvo posebno veli-

Danško zasedla Nemčija

Norveška v vojni z Nemčijo

Dogodki se razvijajo z nenavadno hitrostjo. Komaj je sklenila norveška vlada protest proti francosko-angleški noti, s katero sta naznanili, da položita tudi v norveških vodah mine, že so novi dogodki ta protest uničili in norveški poslanik v Londonu ni imel več časa, da ga izroči angleški vladi. Kajti v tem sta že nemška poslanika v Kodanju in Oslu sporočila nemško zahtevo, da danska in norveška vlada pristane na zasedbo svojih držav po nemških četah. To zahtevo so Nemci utemeljevali s tem, da more Nemčija prestreči angleško-francoski napad na Norveško in njeno zasedbo po francosko-angleških četah le na ta način, da »prevzame Nemčija vojaško varstvo Danske in Norveške«.

Norveški zun. minister je odgovoril nemškemu poslaniku, da Norveška ne veruje, da bi zavezniki nameravali zasedbo Norveške. Nemško zahtevo zato norveška vlada odklanja. Danska vlada pa se je s protestom nemški zahtevi vpo-

gnila. Nemške čete so takoj nato, oz. že pred tem začele pohod proti Norveški in Danski. Po nemških vesteh so nemške čete zasedle že v terek vso Dansko, zavzele tudi Oslo, celo vrsto norveških pristanišč, nemška letala pa norveška letališča. Dve diviziji vojaštva so Nemci prepeljali z letali na Norveško.

Komandanta nemških čet na Norveškem in Danskem sta tudi izdala proglas na prebivalstvo, v katerem naglašata, da je zasedba le začasna, da ne bo Nemčija uporabila obeh držav za vojaška oporišča proti zaveznikom in da ima

zasedba samo ta namen, da se ohrani bodoča neodvisnost Norveške.

Nemško poročilo tudi pravi, da so dali Norvežani zelo slab odpor, edino pred Oslom in da je norveški odpor že zlomljen.

Končno poročajo Nemci, da je bila v Oslu že ustanovljena nemško-norveška vlada, ki je proti legalni norveški vladi, ki se je skupno z norveškim kraljem umaknila iz Osla v Hamar ob švedski meji.

Iz drugega tabora pa prihajajo vesti, ki pravijo, da se vendarle niso dogodki razvijali tako gladko. Odpor Norvežanov je bil v nekaterih krajih zelo močan in obrežne baterije pred Oslom so zadale Nemcem težke izgube. Boji se tudi še nadaljujejo.

Na morju pa so se začeli težki boji med francosko-angleško ter nemško vojno mornarico.

Vrhovni svet zaveznikov se je takoj sestel in sklenil vse potrebne ukrepe za vojaško pomoč Norveški.

Min. predsednik Chamberlain je govoril o zasedbi v parlamentu ter izjavil, da bosta Francija in Vel. Britanija nudili Norveški vso podporo in da so zavezniške bojne ladje že odplule proti Norveški. Zavračal je tudi trditve, da bi bila zasedba odgovor Nemčije na polaganje min po angleški mornarici v norveških vodah. Kajti nemške ladje s četami so morale biti že na poti proti Norveški, ko so se te mine šele začele polagati. Chamberlain je ob koncu svojega kratkega govora izjavil, da se bo ta novi korak Nemčije končal v njeno škodo in pospešil njen končni poraz.

Tudi švedski je že bil izročen nemški ultimatum. Ta vest pa še ni čisto potrjena, kakor tudi ne vest o splošni mobilizaciji švedske.

Občni zbor Združenja trgovcev v Ljubljani

V ponedeljek 8. aprila ob 8. zvečer je bil občni zbor Združenja trgovcev za mesto Ljubljano, največjega in vodilnega slovenskega združenja. Za občni zbor je vladalo večje zanimanje kakor običajno in je bila zato tudi udeležba večja, vendar pa bi mogla biti še boljša.

Občni zbor je otvoril predsednik Viktor Meden, ki je konstatiral sklepčnost in pravilno sklicanje občnega zbora ter nato pozdravil vse zborovalce, zlasti pa naslednje zastopnike:

obč. svetnika Zvonimirja Lukića kot zastopnika župana dr. Adlešiča, komisarja dr. Mihelčiča kot zastopnika obrtne oblasti,

predsednika Ivana Jelačina in tajnika dr. Ivana Plessa kot zastopnika Zbornice za TOI,

predsednika Zveze trg. združenj Staneta Vidmarja ter tajnika Zveze dr. Ivka Pustiška,

Zdenka Kneza in Antona Agnola za Društvo veletrgovcev in industrijev,

podpredsednika Trg. društva »Merkur« Albina Smrkolja, ravnatelja Ljubljanskega velesejma dr. Milana Dularja, predsednika Osrednje sekcije lesnih trgovcev Frana Škrbca, predsednika Osrednje sekcije trgovcev s tekočimi gorivi Viljema Laznika,

predsednika Društva trg. potnikov in zastopnikov Janka Kreka, predsednika Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« Karla Kregarja,

ravnatelja gremialne šole Rada Gruma,

podpredsednika Pomočniškega zbora Alojzija Sitarja ter zastopnike tiska.

Nato je podal predsednik Viktor Meden svoje predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo:

Poročilo predsednika Viktorja Medena

Preteklo leto je v naših vrstah in tudi v javnosti globoko odjeknila žalostna vest, da je preminul v najlepši življenjski dobi naš dragi tovariš, bivši naš predsednik Karel Soss.

Za njim so šli v večnost tudi tovariši, ki so od vsega početka stali trdno v vrstah nacionalnega trgovanja, in sicer: Viktor Rohman, Karel Planinšek in Ludvik Černe. Zapustili so nas nadalje: Fran Drofenik, Valentin Urbančič, Frančiška Rihteršič in trg. sotrudnik Fran Verbič.

Vsem ohranimo tople spomine! (Slava jim!)

Z današnjim dnem poteka funkcijska doba dosedanjega odbora združenja. Triletna doba v razburljivih časih, ko so se razvijali nepredvideni dogodki na političnem in gospodarskem polju, je minula tako hitro, da se jedva zavedamo. Normalno se je razvijalo delo uprave kolikor toliko samo v letu 1937., dočim je bilo vse kasnejše delo uprave pod vtisom bliskovito se razvijajočih velikih svetovnih dogodkov. Prosim vas zato, da vse delo uprave ocenjate tudi s tega vidika.

Čeprav pa je bilo zaradi teh dogodkov delo uprave ovirano, je vendar nastopila vselej, kadar je smatrala za potrebno in mogoče, da uveljavi zahteve ljubljanskega trgovanja. Pri vseh obdobjih, zbornici, zvezi itd. je našla v svojem prizadevanju najboljše razumevanje. Podrobneje bo o tem poročal tajnik, o delu za zgradnjo zavetišča pa bo poročal predsednik tega odbora Anton Verbič.

Upravo združenja smo vodili v tej dobi tako v administrativnem kakor tudi v gospodarskem pogledu vestno po svojih najboljših močeh, nesebično, previdno in varčno. Zadoštili smo vsem obveznostim združenja, pri tem pa še vedno prihranili toliko, da smo podpirali trgovske tovariše in nameščence, ki so bili v stiski.

Vzdrževali smo našo lepo napredujočo trgovsko nadaljevalno šolo. Letos smo praznovali tridesetletnico, odkar je naša šola prešla v slovenske roke. Tisti, ki smo pred 30 leti vodili borbo za osamosvojitve naše šole iz takratnih nemških oblastvenikov, vemo in se spominjamo, kako odločne in težke nacionalne borbe smo imeli. S ponosom in zadoščenjem gledamo danes na takratno borbo za našo šolo. Še bolj smo pa ponosni na našo šolo zaradi tega, ker je ena izmed najboljših te vrste v naši državi.

Podrobneje bo poročal o delu šolskega odbora njegov predsednik Anton Verbič.

Združenje trgovcev v Ljubljani je doseglo letos svojo 106letnico.

Leta 1934. smo hoteli slovesno praznovati 100letnico, pa nam je žal tragična smrt blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra to preprečila.

Naše združenje je torej prvo in najstarejše združenje v naši mladi državi, ki je dalo pobudo, da so se razširila združenja trgovcev ne le v naši ožji domovini Sloveniji, ampak tudi širom naše države Jugoslavije. Ustanovila se je Zveza trgovskih združenj za Slovenijo, katero vodi naš odlični predsednik tovariš Stane Vidmar. Da se je pa potem iz vseh zvez po banovinah porodilo Centralno predstavništvo v Beogradu, je pa predvsem zasluga bivšega predsednika naše zveze tovariša Kavčiča.

Kljub stoletnemu obstoju pa naše združenje ni imelo svojega doma. Šele sedanja uprava je to važno vprašanje dokončno ugodno rešila. Trgovski dom je dejansko naša lastnina. Vsako leto plačamo okrog din 100.000— iz prihrankov in tako bo v doglednem času pri dobri upravi ostanek povsem poravnani.

Ker smo večinski lastniki Trgovskega doma, vam bo o delu društva »Trg. dom« podrobno poročal gospodar stavbe Avgust Volk.

Ze pred 8 leti je ustanovilo združenje socialni sklad za onemogle tovariše in brezposelne trgovske nameščence. Vsak proračun je imel postavko za ta namen.

Sedanja uprava pa je zbrala iz prihrankov in prostovoljnih prispevkov znaten znesek, tako da je mogla kupiti stavbno parcelo, ki je danes vredna najmanj četrtilijona dinarjev.

O tem bo še obširneje poročal naš tovariš Verbič.

Da morejo uveljaviti posamezne stroke svoje želje in predloge o vseh perečih vprašanjih, smo ustanovili skoraj za večino glavnih strok posebne sekcije, ki jih je danes pri združenju že 24. Na željo članov se bodo ustanovile sekcije še za druge stroke.

Posli uprave so kakor vidite razdeljeni na posamezne odseke oziroma funkcionarje. Tako imamo tudi posebnega referenta za občinske zadeve v osebi marljivega člana uprave Zvonimirja Lukića. Njegovemu prizadevanju se imamo zahvaliti, da so bile nekatere trdote mestnih trošarin in uvoznin v zadnjih letih odstranjene in da se tudi v letošnjem proračunu niso zvišale. G. Lukiću pomaga v mestnem trošarinskem in finančnem odboru tudi naš tovariš Josip Bahovec.

Kar se tiče prometnih razmer na glavnem kolodvoru, so te še nadalje desolatne. Referent za to

vprašanje je vrli član uprave Čebin, ki bo o tem obširneje poročal.

Imamo tudi svoje tovariše v davčnem odboru, ki je za vse nas najvažnejši. Ugotavljam, da so člani tega odbora storili v polni meri svojo dolžnost. Tovariši Vidmar, Verbič, Novak, Florjančič in Josip Bahovec naj sprejmejo na današnjem občnem zboru za njihov trud prav toplo zahvalo.

V reklamacijskem odboru zastopa naše interese naš požrtvovalni in nesebični tovariš Albin Smrkolj. Tudi njemu gre naša iskrena in topla zahvala.

Da donša dvorana Trg. doma združenju primerne dohodke, smo ustanovili poseben odsek, v katerem so tovariši Janko Krek, Joža Štrukelj in Viljem Laznik. Delo odseka je bilo zelo uspešno.

Prehajam na najmočnejšo osebnost naše uprave. Ta je steber, na katerem vsaka uprava zida in utrjuje svoje delo. Ta osebnost je naš finančni referent in blagajnik tovariš Ivan Železnikar. Njegova naloga nikakor ni lahka, zlasti še, ker vodi ne le posle blagajnika združenja, temveč tudi posle blagajnika društva »Trgovski dom«, blagajnika Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« in končno še blagajnika odbora za zgradnjo zavetišča.

Malo je v današnjih časih tako nesebičnih mož, ki žrtvujejo toliko časa za stanovske zadeve, kakor baš Železnikar. V imenu vseh se mu za njegovo res nesebično in požrtvovalno delo prav toplo in iskreno zahvaljujem.

Zahvaliti pa se moram še ostalim članom uprave, zlasti načelniku sekcije za manufakturnim blagom Zlenderu ter tov. Mravljaku in Robežniku.

V dobi vojne.

Živimo v dobi, ko se skoro ves svet oborožuje. Nihče nam ne more povedati, kakšen bo konec sedanje vojne. Vemo pa, da imajo vojni dogodki dalekosežne posledice. Na lanskem občnem zboru sem vas spomnil na težko usodo bratov Čehov ter dejal, naj nam bo njihova usoda resen opomin k složnemu delu za napredek naše države. Se močnejši opomin pa pomeni za nas usoda bratov Poljakov. Ta nas opominja, da pozabimo na vse, kar nas razdvaja, da mislimo le na to, kako bi krepili naše sile za obrambo naše močne domovine Jugoslavije.

Kaj nam je Jugoslavija, vemo ceniti danes še prav posebno!

Pozdravljamo iskreno sporazum z brati Hrvati, ki naj še bolj utrdi našo notranjo moč in silo.

Iz sreca se veselimo ustanovitve jugoslovanske bolgarske trgovske zbornice, ki naj ne samo na gospodarskem polju, temveč tudi na kulturnem in političnem polju še bolj utrdi bratsko skupnost Slovanov na Balkanu.

Če upoštevamo vse, kar smo v zadnjih dveh letih doživeli, potem moram reči, dragi tovariši, da smo vendarle lahko vsi s svojo usodo v teh velikih in nemirnih časih zadovoljni.

Z notranjo ureditvijo naše države se nam obetajo širše samouprave. Z decentralizacijo državne uprave se bo okrepilo tudi naše narodno gospodarsko življenje.

Trgovska vprašanja

Kar se tiče, dragi tovariši, obrtne zakonodaje, ugotavljam, da se tako potrebna novelizacija vleče v neskončnost.

Glede spremembe naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin čakamo na rešitev kr. banske uprave že skoro dve leti. Prosili smo ureditev odpiralnega in zapiralnega časa v specerijskih trgovinah in bonbonierah, da ne bodo te prikrašane zaradi druge stroke.

Predsednik Meden se je nato zahvalil vsem članom uprave in nadzorstva ter načelnikom vseh 24 sekcij za uspešno pomoč. Posebej se je še zahvalil Zbornici za TOI, Zvezi trg. združenj ter banški upravi in mestnemu poglavarstvu za vso izkazano podporo.

Zavedajmo se vselej, da sta delo in napredek našega stanu močno zvezana z napredkom stanovskega glasila, »Trgovskim listom«, ki je glasnik naših upravičenih teženj in zahtev in stvarnih nasvetov. Zato iskreno želim, da bi »Trgovski list« našel med članstvom še več razumevanja. Uredniku »Trg. lista« naše priznanje, toplo zahvalo za podporo pa tudi gospodarskima urednikoma dnevnikov gg. Potočniku in Sevniku. Upam, da nas bosta tudi v bodoče povsod podpirala.

Vsa vprašanja, ki se tičejo napredka našega stanu, naj najdejo tudi v novi upravi enako požrtvovalne sotrudnike kakor doslej.

Želim, da ostanejo med združenjem in našim odličnim pomoč-

Poročilo tainika Šmuca

Živimo v dobi stalnih presenečenj. Kar je bilo pred dnevi važno in razburljivo, je danes že skoro pozabljeno. Dogodki se vrstijo pred nami tako hitro, da jih komaj dohajamo.

Posledica teh izrednih dogodkov in časov je tudi, da ni pravega časa za temeljito reševanje vprašanj in morda je tudi v tem razlog, da niso bile naše upravičene zahteve zadostno upoštevane.

Minili so ravnokar meseci, ko se sestavljajo

proračuni:

državni, banovinski in občinski. Na vse te proračune gledajo gospodarski krogi s podvojeno pozornostjo in z bojaznijo, da bodo prinesli nove davščine. To se je tudi zgodilo: banovinski proračun za leto 1939./40. je bil zvišan za približno 15 milijonov, od 177 na 193 milijonov, za leto 1940./41. pa se približuje skoraj 200 milijonom. Zvišan je bil tudi ljubljanski občinski proračun, in sicer od 123 na približno 131 milijonov. Gospodarski krogi v Ljubljani prispevajo samo na mestni trošarini in uvoznini približno 28 milijonov dinarjev, na dokladah na direktne davke pa okrog 11 milijonov. Če pogledamo državni proračun preteklega leta, vidimo, da je bil tudi ta zvišan za 760 milijonov, ki nam je prinesel novo dajatev, in sicer v obliki sklada za narodno obrambo, zvišala se je trošarina na kavo in zvišale železniške blagovne tarife itd.

Letos 1. aprila smo dobili dvajsetine in s tem v zvezi spremenjemo in dopolnimo ter zvišano tarifo skupnega davka na poslovni promet in uvozno carinsko tarifo.

Torej živimo v času neprestanih zvišanj vseh proračunov in dajatev.

To zvišanje je zadelo gospodarstvo tem bolj, ker so nastale zaradi zunanjih razlogov velike uvozne težave, ker se ni dobilo za uvoz potrebnih deviz. Niti izvoz se ni vedno gladko razvijal, čeprav se je v nekatere države, kakor zlasti v Italijo dvignil. Združenje je zaradi teh težav večkrat interveniralo.

Proti kartelom

Gospodarski krogi so posvetili posebno pažnjo naraščajočemu številu kartelov. Opozarjali so mero-dajne faktorje na škodljive posledice favoriziranja kartelov. Našo borbo proti kartelom je podprlo tudi dnevno časopisje, za kar mu gre topla zahvala.

Ko gledamo veliko favoriziranje kartelov, se nam vsiljuje vprašanje, če so karteli tako potrebni,

niškim zborom, ki ga vodi agilni podpredsednik Sitar, tudi v bodoče tako pristrani odnosi kakor doslej.

Kot zaključek smatram za potrebno ugotoviti, da se je administrativno poslovanje v uradu združenja vršilo vselej v najlepšem redu. Izrekam priznanje preizkušnemu tajniku Lojzetu Šmucu ter marljivi uradnici gospe Jerškovi. Urad združenja je bil vsakomur, zlasti pa našemu članstvu vedno na razpolago z največjo uslužnostjo in ustrežljivostjo.

Ljubljansko trgovstvo je bilo vedno državotvoren element in se točno zaveda svojih dolžnosti do države, banovine, občine in občestvenih naprav. Tudi v bodoče bo te dolžnosti opravljal z enako požrtvovalnostjo.

Želim, da bi vse upravičene zahteve gospodarskih krogov našle povsod dovolj razumevanja. V ostalem je pa naša iskrena želja, da se naša država na zunaj in na znotraj še bolj okrepi. Če pa se bo pokazala potreba, smo vedno pripravljeni žrtvovati za našo Jugoslavijo vse naše pozitivne sile.

Naj živi naša velika, močna, složna in edina Jugoslavija! (Glasno odobravanje.)

da bi se zaradi njih moral žrtvovati nacionalni trgovski stan? Na to vprašanje moremo odgovoriti le negativno.

Kaj zmorejo karteli, ste lahko ugotovili ob zadnjem pomanjkanju bencina in petroleja. Mislim, da ni nobene stroke, ki bi imela toliko dela in truda ter borb, kakor bencinska pri naši zvezi, ki jo vodita gg. Laznik in Kiler, poleg teh pa še avtomobilska sekcija, ki jo vodi gg. Lovše in Jerman.

Če ne bi imeli karteli teh privilegijev, bi bilo za vse gospodarstvo bolje. Mnogo manj nejevolje pa bi tudi bilo, če bi se pravačasno upoštevali predlogi gospodarskih organizacij.

Mnogo smo se morali boriti tudi proti

delovanju Prizada.

Upali smo, da bo z vstopom Hrvatov v vladno postalo delovanje Prizada koristnejše za gospodarstvo in za državo. Pričakovali smo tudi, da bodo njegove kompetence omejene, namesto tega pa smo doživeli, da dobiva Prizad sedaj še večje kompetence in delokrog. Pri izvozu zasluži Prizad silno veliko, da znašajo njegovi fondii že okoli 200 milijonov din. Torej je ustanova z ogromnim kapitalom, ki usmerja nakupno in izvozno politiko vedno več pridelkov, da se moramo bati novih presenečenj v škodo trgovine.

Glede »uputnic« omenjam, da te enako silno škodujejo, a da se njih ukinitje ni moglo doseči.

Tajnik Šmuc je nato omenjal v svojem poročilu vpliv raznih dogodkov na naše gospodarstvo in naglasil potrebo, da so gospodarski stanovi čim bolj strnjeni in složni. Omenjal je, kako je bolna psihoza zagrabil ljudi, da so konsumenti začeli kopičiti blago.

Nastalo je pomanjkanje blaga in nato se je začela draginja, ki jo je hotela oblast zatreti z drakonimi sredstvi. Izšla je protidraginjska uredba, ki je dala nov povod za hujskarije proti trgovcem, zlasti detajlistom. Karteli pa so medtem delali, kar so hoteli.

Uredba o pobijanju draginje je bila naperjena in prvi vrsti proti trgovskemu stanu. Policijski organi so stalno inspicirali cene v trgovinah in izložbah itd. Zdelo se je, da se vračamo v leto 1922.

Po temeljitih preiskavah pa je oblast ugotovila, da pri naših trgovcih ni skritih zalog, temveč so nasprotno ljubljanski trgovci prodajali blago še po starih cenah. Po izjavi g. bana je bilo do meseca februarja v dravski banovini 46 primerov prestopkov o pobijanju draginje in so v tem številu

vštetit tudi obrtniki, gostilničarji, mesarji in deloma trgovci, ki niso imeli označenih cen blagu.

Pač pa so imeli ljubljanski trgovci v lanskem letu nepremostljive težave z diktatom kartelov in ostalih dobaviteljev. Ti niso cene blagu samo diktirali, še več, spreminjali so na lastno pest že pred meseci, to je pred krizo v jeseni sklenjene in podpisane dogovore o nabavi blaga. In baš v teh kritičnih časih je nastala nova kreditna kriza.

Tajnik Šmuc je nato v svojem poročilu na kratko omenil še vse druge važnejše dogodke in razne nove uredbe, med njimi zlasti **na redbo o minimalnih plačah za trgovske pomočnike.**

Predlog, ki ga je stavila Zbornica v imenu delodajalskih skupin po predsedniku trg. odseka Smrkolu kr. banski upravi, ni našel dovolj razumevanja ter se je zato bati, da se bo brezposelnost med trg. pomočniki občutno povečala.

V petek 5. t. m. je podpredsednik Zveze Verbič predstavil gospodu banu deputacijo zveze, v kateri je bilo 15 predstavnikov zunanjih združenj. Deputacija je predložila g. banu obširno in zelo stvarno predstavko. Gospod ban je deputaciji zagotovil, da bo vzel odredbo o minimalnih mezdah ponovno v pretes. Pri tej priliki je podpredsednik zveze g. Verbič opozoril g. bana na krošnjarsko vprašanje, ki zahteva odločnejših ukrepov.

Obširneje je nato poročal tajnik Šmuc tudi o

davčni reformi.

Ta je povzročila v gospodarskih organizacijah vse države veliko zaskrbljenost, da je bila sklicana **vsedržajna konferenca vseh zbornic** v Ljubljani, za katero je pripravila glavni material naša zbornica. Na konferenci so bili sprejeti konkretni in tehtno utemeljeni predlogi, nakar je bila še posebna konferenca v Beogradu med zastopniki zbornic in fin. ministrstva. Tudi Centralno predstavništvo v Beogradu je zborovalo zaradi davčne reforme in se pridružilo mnenju zbornic.

Kako temeljito je bilo delo zbornic in kako utemeljeni so bili njih predlogi, zlasti dokazuje knjiga, ki jo je izdala ljubljanska Zbornica za TOI o ljubljanski konferenci ter o vseh predlogih zbornic. Knjigo je vzorno uredil gen. tajnik Ivan Mohorič, da je knjiga naravnost dokumentaričen dokaz o nujni potrebi temeljite revizije sedanje davčne reforme.

Poleg drugih novih uredb, zlasti uredbe o kontroli cen moram omeniti tudi, da je 1. julija stopilo v veljavo **pokojninsko zavarovanje trgovskih sodrudnikov**, ki velja samo za one trgovske sodrudnike, ki bodo dokazali, da so dovršili dvoletno učno dobo ali pa dovršili 4 razrede meščanske, srednje ali tem enake strokovne šole.

Beg kapitala v druge kraje

Mnogo se v zadnjem času govori o begu obratnega kapitala v južne pokrajine, največ v Beograd. Tako slišimo, da je v zadnjih šestih mesecih šlo nad 250 milijonov dinarjev in da je bilo samo v nepremičnine plasiranega okrog 60 milijonov. Kot glavni vzrok tega se navajajo občutne avtonomne doklade. In to je res! Naše gospodarske organizacije vedno opozarjajo, naj se ne nalaga s samoupravnimi dajatvami novih bremen industriji, in jo sili v druge pokrajine, ker bo na vse zadnje naša Slovenija res postala samo uradniška dežela. V Ljubljani imamo 133% samoupravnih doklad! Kdo bi bil tako nespameten, da bi zgradil v Ljubljani industrijsko podjetje, če so samoupravne doklade tako visoke!

Industrija sili tja, kjer laže diha. Mi vsi vemo, da z razvojem industrije se pospešuje tudi napredek trgovine in obrti, zato iskreno želimo, da merodajni činitelji o

naših ugotovitvah razmišljajo in da ukrenejo potrebno, dokler ne bo prepozno. Pri tem pa je treba poudariti še naslednje: Ni dovolj, če so v naši državi industrijska podjetja, potrebno je tudi, da so ta po kapitalu naša, kajti le take tovarne so naše in le od njih imamo poln dobiček. Zato pa morajo merodajni faktorji nuditi res domači industriji vse pogoje za njen uspešen razvoj.

Uspešno delo združenja

V svojem poročilu sem moral bežno preko mnogih važnih vprašanj, vendar nisem šel preko onih, ki so v preteklem letu dala dovolj povoda za razprave na sejah uprave in sekcijah in ki so posegala v interese posameznih strok. Da je bilo delo v Združenju intenzivno, dokazuje naslednje. Uprava in nadzorni odbor sta imela 18 skupnih sej, načelniki sekcij so razpravljali o gospodarskih vprašanjih na 52 sejah. Šolski odbor je razpravljal na 3 sejah. Socialni odsek je imel 6 sej. Poleg internih sej so se zastopniki uprave udeležili 13 raznih anket, izvršili 11 intervencij pri raznih uradih in oblastih, trikrat so bile deputacije pri g. banu in županu, poleg tega pa so se člani uprave, ki so istočasno člani davčnega odbora, udeležili tudi sej davčnega odbora.

Vseh sekcij imamo 24. Okrožnic, ki so vsebovale najvažnejša gospodarska pojasnila, je združenje razposlalo 42, rešilo 1974 spisov raznim uradom in oblastvom.

Članstvo združenja se je dvignilo od 1949 v letu 1938. na 1402 v letu 1939. To je za 53 članov. Po novih predpisih o legitimacijah je združenje doslej izdalo 1452 poslovnih knjižic, in sicer 262 učencem, trgovskim sodrudnikom 405, sodrudnicam oziroma prodajalkam

785. Tu niso vštete legitimacije oseba, ki je zavarovano pri pokojninskem zavodu in katerih je po naši cenitvi približno 800, tako da moremo računati, da je v ljubljanskih trgovinah zaposleno približno 1800 osebja.

Združenje je vložilo 187 ovadb proti kršiteljem zakona o obrti. Končno ugotavljam, da je Združenje izvršilo uspešno precej intervencij pri pol. upravi glede kršitve zakona o pobijanju draginje.

Kar se tiče davčnih zadev, sporočam, da je posebna deputacija Združenja predložila šefu davčne uprave obširno in utemeljeno predstavko, v kateri smo navedli vse glavne momente, ki so vplivali v preteklem letu na poslovno življenje v Ljubljani. Tej predstavi smo priložili 42 izjav predstavnikov posameznih strok, ki bodo nudile referentom podlago pri ocenjevanju čistega dohodka v preteklem letu.

Uprava združenja je tudi storila potrebne korake, da zaščiti svoje člane pri novi regulaciji tržnih prostorov v Ljubljani.

Poleg vseh teh internih poslov Združenja so tudi posamezni člani uprave in nadzornega odbora dali po potrebi članstvu potrebne informacije. Kdor je iskal informacije v pisarni, smo mu šli vstransko na roko. Zlasti v davčnih vprašanjih, trošarinskih, taksnih in carinskih zadevah je bilo Združenje vedno dober in stvaren svetovalec. Da je kontakt članstva s pisarno Združenja res živ, nam potrjuje statistika tel. razgovorov, ki presegajo v preteklem letu številko 8000. Želimo, da bo zveza članstva z združenjem ostala tudi v bodoče tako iskrena in stanovsko prežeta za napredek in čast ljubljanskega trgovstva kakor doslej. (Odobravanje.)

Pozdravi gostov

Obč. svetnik Zvonimir Lukič je pozdravil občni zbor v imenu župana dr. Adlešiča in mu želel polno uspeha ter izrekel željo, da bi bili tudi v bodoče odnosi med ljubljanskim trgovstvom in mestno občino tako dobri kot dosedaj.

V imenu obrtne oblasti je pozdravil občni zbor komisar dr. Mihelečič. Svojemu pozdravu je dodal krajše poročilo o delovanju obrtne oblasti in navedel nekatere podatke o kaznih, ki jih je izrekla obrtna oblast zaradi nelegalne tr-

govine in zlasti krošnjarstva. Povedal je, da znašajo kazni, ki jih je izrekla obrtna oblast nad 21.000, da pa tu še niso vštete vse kazni, ker se niso vsi postopki končali. Velika težava pa je, ker so prijave dostikrat premalo konkretne in ker tudi ni mogoče krivcev vedno izslediti. Izjavil je, da obrtna oblast tudi v bodoče upoštevala vse predloge združenj in vedno kaznovala vsak dokazan prestopok obrtnih predpisov.

Nato je povzel besedo

predsednik Zbornice Ivan Jelačin

Pozdravlja občni zbor v imenu Zbornice ter mu želi popoln uspeh. Čeprav sta se že predsednik in tajnik v svojem poročilu dotaknila vseh važnejših dogodkov, smatra za potrebno, da opozori na stališče, ki ga je treba zavzeti zaradi nekaterih dogodkov.

Sedanja vojna se razvija čisto drugače kot vojna pred 25 leti. Nam se pošilja od vseh strani ogromno propagandnega materiala, ki ga človek ne bi mogel prečitati, tudi če bi ga bral vso noč. Iz vsega tega materiala pa se vidi eno, da se polaga vedno večja važnost na gospodarstvo in da postaja vedno važnejše vprašanje, **kdo bo v tej vojni zdržal gospodarstvo.** Zato postaja tudi gospodarski pritisk vedno večji in mi to na lastni koži vedno bolj čutimo. Zaradi te velike važnosti gospodarstva v razvoju sedanjih dogodkov pa je tudi potrebno, da se beseda gospodarskih stanov posluša mnogo bolj kot prej. Zato pa je tudi nad vse napačna vsaka iz demagoških ozirov nastala agitacija proti gospodarskim stanovom.

Nismo vsi uvozniki niti vsi izvozniki, temveč večinoma detajlisti. Naj pa bomo uvozniki ali izvozniki ali detajlisti, smo vendar vsi tesno navezani drug na drugega. Zato pa moramo tudi skupno braniti svoje interese in drug drugemu pomagati.

Naš uvoz postaja vedno težavnejši. Poleg predpisov Narodne banke ovira naš uvoz še angleška blokada. Vse to nas odločno opominja, da zahtevamo decentralizacijo tudi v deviznem poslovanju. Če dobi Zagreb svoja devizna pododpora, jih mora dobiti tudi Ljubljana. Cela vrsta naših industrij je enako interesirana na tej zahtevi.

Na drugi strani se tudi izvoz ne razvija tako kakor bi bilo želeli. Tudi tu moramo zahtevati, da se nam omogoči sodelovanje in potem bo poskrbljeno, da se bo izvoz pravilneje razvijal. Če pa bo izvoz pravilno urenjen, potem tudi ne bo izvoz povzročal draginje v deželi, ker bo dovolj blaga. Samo tako je mogoče zaustaviti draginjo, nikakor pa ne s policijskimi ukrepi.

V zvezi z nastalo draginjo je treba tudi odločno nastopiti zoper hujskanje proti trgovskemu stanu. Tega hujskanja ne bomo trpeli in borili se bomo proti pavšalnemu očitkom na naslov trgovcev prav tako odločno, kakor smo se borili pred 20 leti.

Neki angleški industrialec mi je dejal, da računajo Angleži s tem, da bo blokada skrajšala vojno za najmanj dve leti. Če je to res, potem je v tem dokaz, da računajo zavezniki z dolgo vojno. Zato pa je treba, da se vprašamo, če smo

na to pripravljeni in če smo se pravočasno prilagodili vojnim razmeram.

Nato je prešel predsednik Jelačin na nekatera notranja vprašanja. Že 20 let je, od kar smo prvič postavili zahtevo, da se uvede pokojninsko zavarovanje tudi za trgovske pomočnike. Sedaj se je ta zahteva vendarle izpolnila. Odločno pa moramo ugovarjati temu, da se hoče trgovske pomočnike kategorizirati slabše kot druge. Zahtevamo za trgovske pomočnike popolnoma iste pravice.

Ne moremo se tudi strinjati z delovanjem Prizada. Pri obisku v centrali dobi človek prepričanje, da se vse te centralne ustanove ustanavljajo le iz osebnih razlogov. Zato tudi te ustanove slabo poslujejo. To velja tudi za Prizad. Ko je izbruhnila vojna in so se cene začele naglo dvigati, je začel še Prizad kupovati žito, da je s tem še bolj pognal cene kvišku, namesto da bi začel prodajati iz svojih zalog in s tem omogočil znižanje cen. Potrebna je zato kritika v listih, da se vse te nepravilnosti odkrijejo.

Predsednik Jelačin je nato govoril o **davčni reformi.** Ko smo bili pri finančnem ministru ter v imenu zbornic zahtevali, da se davčna reforma spremeni, nam je odgovoril fin. minister z dvema težkima argumentoma. Dejal je, da so bile blagajne, ko je prevzel finančno ministrstvo, prazne. Ena banovina je dala le 1,6 milijona

din vseh davkov, druga pa 3 milijone. Zato je bila davčna reforma nujna. Na to pa moramo odgovoriti: Če plačuje ena banovina slabo, potem naj finančni minister pritiska finančno direkcijo v dotični banovini, da doseže boljše dohodke. Nikakor pa ne gre, da bi zaradi tega morala plačevati več banovina, ki že itak stori v polni meri svojo davčno dolžnost, kakor n. pr. Slovenija.

Drug argument finančnega ministra je bil, da nam je zastavil vprašanje: ali mislimo, da je bolje, če se zvišajo davki ali pa da se spravi v tek tiskarski stroj in tiskajo bankovci, da se torej zatečemo k inflaciji. Priznamo, da je inflacija najslabši izhod. Toda hkrati moramo pripomniti, da so naši gospodarski ljudje izjavili že 15. februarja, da pristanejo na vsako zvišanje davčne stopnje, da dajo tudi milijardo din takoj in v gotovini, toda naj se ta denar pobere na način, ki je za davkoplačevalce sprejemljiv.

Predsednik Jelačin je apeliral na Hrvate, ki imajo sedaj v državi najvplivnejša politična in gospodarska mesta, da vendar pripomorejo k pravilni rešitvi vseh teh vprašanj.

Z glasnim poudarkom absolutne vdanosti Jugoslaviji je zaključil predsednik Jelačin svoj večkrat z glasnim odobravanjem pretrgani govor.

Za njim je govoril predsednik Zveze trg. združenj

Stane Vidmar

Pozdravlja občni zbor kot predsednik Zveze trgovskih združenj in želi občnemu zboru združenja, ki je naše največje združenje, prav posebno lepih uspehov. Ne bo govoril o raznih zunanjih in drugih vprašanjih, temveč spregovoriti hoče le nekaj besed o organizaciji slovenskega trgovstva. V zadnjem času se je udeležil mnogih občnih zborov, tako tudi sijajnega občnega zbora Združenja trgovcev v Mariboru in enako mogočnega občnega zbora Združenja za okraja Maribor levi in desni breg. Oba občna zbora sta bila izredno dobro obiskana, oba sta potekala v tako zanosni enotnosti in harmoniji, da je bilo veselje. Na obeh občnih zborih se je pokazalo toliko zdravega in krepkega smisla za potrebe enotne organizacije, da se je jasno manifestirala velika zavednost našega trgovstva na severni meji.

Po občnem zboru pa so prišli k meni tovariši in me s skrbjo spraševali, je nadaljeval predsednik Vidmar, kako pa je v Ljubljani? Ali je res, da se tu kaže neka vzemirjenost in da so se pojavili osebni prepripi? Ne zamerite mi, če govorim po svoji stari navadi čisto odkrito! Nič hudega ni, če se pojavlja borbenost, ker borbenost ni nevarna, ker bi brez nje zaspali. Ne pozabite pa, da gledajo iz vse Slovenije trgovci na vaš občni zbor in da pričakujejo, da je ljubljansko trgovstvo na čelu vsega gibanja za dvig našega gospodarstva in tudi za utrditev naše države.

Živimo v časih, ko gledamo, kako maje vojni vihar države, ko maje tudi gospodarski red, ker dobiva vedno znova smrtno injekcijo z leve in z desne. Ne vemo, kakšen bo konec vsega tega. V takšnih časih se porajajo tudi nove misli. Imamo ljudi, ki nočejo nič videti, ki nočejo videti novih sprememb, imamo zopet druge, ki bi hoteli kar čez noč spremeniti vse. Mi trgovci pa moramo kot trezni go-

spodarski ljudje biti tisti, ki hladno in mirno preudarimo, kaj je dobro in pravilno.

Povsod na vseh občnih zborih sem videl slovo in enotnost. To naj pokaže tudi današnji občni zbor. Ponovno apeliram zato na vse, da govore le stvarno in da se zavedajo, da bi težko zadeli vse trgovstvo Slovenije, če bi videli neenotnost na občnem zboru največjega trgovskega združenja.

Če bomo enotni, bomo vzdržali in premagali vse težave, če pa bomo neenotni, potem pridemo pod kolesa. (Glasno in živahno odobravanje.)

V imenu Pomočniškega zbora je pozdravil občni zbor podpredsednik Sitar in se zahvalil upravi združenja za razumevanje, ki ga je vedno izkazovala za potrebe Pomočniškega zbora.

Blagajniško poročilo

Blagajnik Ivan Železnikar je nato podal **blagajniško poročilo.** Iz njegovega skrbno in pregledno sestavljenega poročila je bilo razvidno, da je bilo **blagajniško poslovanje** združenja zelo ugodno. Premnoženje združenja je naraslo na 1,7 milijona din.

V imenu nadzorstva je poročal g. Čepon, ki je podal primeroma obširno poročilo. V njem je posebno pohvalno omenjal delovanje **blagajnika Železnikarja** ter izrekel tudi svoje priznanje pisarni združenja. Predlagal je absolutorij, ki je bil sprejet od občnega zbora soglasno.

Blagajnik Ivan Železnikar je nato poročal tudi o **proračunu**, ki predvideva 391.000 din izdatkov. Za kritje proračuna se bodo pobirale tudi letos popolnoma iste doklade ko lani.

Proračun je bil soglasno sprejet, enako tudi predlog uprave, da se iz prebitka dodeli 50.000 din za zavetišče.

Sledilo je poročilo predsednika odbora za zgradnjo zavetišča

g. Verbiča o zavetišču

Po nalogu banske uprave je uprava združenja dopolnila pravilnik o upravljanju sklada za zgradnjo zavetišča, da je sedaj popolnoma jasno določeno razmerje med združenjem in bodočim zavetiščem. Ta pravilnik je po toplem priporočilu Zbornice za TOI banska uprava z odlokom z dne 5. junija 1939. tudi potrdila.

Ob potrditvi je imel fond za socialni sklad te zneske: v Mestni hranilnici 48.110 din, prostovoljni prispevki so dali 22.060 din in dotacija združenja 50.000 din ali skupno vsi dohodki 120.170 din.

Takoj po potrditvi pravilnika je šel odbor na delo, da čimprej realizira misel zavetišča. Razpisal je ponudbo za nakup parcele. Dobil

je celo vrsto ponudb, nakar je pri-
tegnil odbor k svojemu delu še
druge člane združenja, ki so nato
pregledali vse ponujene parcele.
Po vestnem in temeljitnem preudar-
ku se je odbor odločil za nakup
parcele Jakobine Lavrič v Karlov-
skem predmestju (Na Prulah) v
izmeri 1212 m² in za znesek 150
tisoč dinarjev. Ker je imel fond
samo 120.000 din denarja, je dala
uprava združenja skladu 50.000 di-
narjev posojila, na pomoč pa je
priskočil skladu tudi tov. Avgust
Volk, ki je daroval 10.000 din, za
kar mu izrekam toplo zahvalo. Naj
bi našel obilo posnemalcev! S tem
darilom: in z novo dotacijo zdu-
ženja v višini 50.000 din se je
sklad povečal na 184.916 din. Na-
kup parcele je bil v vsakem oziru
potrben, bil pa je tudi dober,
saj je danes ta parcela vredna naj-
manj 250.000 din.

Ko se je to delo srečno končalo,
smo takoj sestavili načrt, kako bi
se omogočila gradnja zavetišča. Iz-
delali smo obširen program za na-
biranje akcije, za prirejanje raznih
prireditvev itd. Ta program je bil
izdelan v 6 sejah, ko so nakrat
svetovni dogodki s svojimi težki-
mi posledicami prekinili naše
delo.

Sedaj pa se je že zopet začelo
novo delo in sporočiti morem ve-
selo vest, da že razpolagamo z no-
vo gotovino 230.000 din, ki pa bo
v kratkem narasla na 400.000 din.
Nimam zadosti besed, da bi se v
zadostni meri zahvalil vsem do-
brotnikom, ki so se tako izredno
izkazali. Zahvaljujem pa se tudi
vsem tovarišem v odboru, ki so me
podpirali.

Nato je poročal predsednik Ver-
bič še

o akciji za obmejno šolstvo.

Razposlali smo blago naslednjim
šolam: Sv. Duhu v Haložah, v Sve-
tinju, v Peteševcih, Zamostju, Čen-
tibi, Dolini, Duhodnikih in Besni-

ci, obdarovali pa smo tudi šole na
Kočevskem. Skupno je darovalo
ljubljsko trgovstvo v ta namen
17.350 din. Če pa upoštevamo še
nabiralne akcije raznih drugih
društev, pri katerih je trgovstvo
sodelovalo v zelo veliki meri, mo-
rem reči, da je darovalo trgovstvo
v Ljubljani v narodne in dobro-
delne namene za božične praznike
najmanj 100.000 din.

Vse pošiljke so bile poslane ta-
ko, da so bili otroci obdarovani
ravno za božič. Vso ekspedicijo sta
opravila brezplačno tt. Novak in
Janko Krek. S solzami v očeh so
sprejemali otroci darila in prazno-
vali božič z vzklikanjem naši Ju-
goslaviji. Tako je ljubljansko tr-
govstvo znova pokazalo svoje od-
prto srce za narod in državo.

Končno naj še pripomnim, da je
po zapisnikih izdalo združenje v le-
tih 1931. do 1939. brezposelnim
trg. pomočnikom in onemoglim tr-
govcem podpor za lepo vsoto
221.000 din. (Z glasnim odobrava-
njem je bilo sprejeto to poročilo.)

Nato je na kratko poročal o
Trgovskem domu njegov gospodar
Avgust Volk. Gradbena vrednost
Trg. doma je ocenjena na 3.516.000
dinarjev. Vsega dolga je še za
1.450.000 din, a se je ta dolg zni-
žal že za približno 200.000 din. To
ugodno stanje je omogočila sana-
cijska akcija, s katero so se zni-
žali dolgovi doma za približno
2 milijona din.

Sledili sta še poročili predse-
dnika šolskega odbora g. Verbiča
ter poročilo g. Čebina o problemu
ljubljskega tovornega kolodvora.
Obe poročili priobčimo v eni pri-
hodnjih števil.

Nato je občni zbor sprejel pred-
log uprave, s katerim se spreme-
nita §§ 23. in 29. pravil, da se šte-
vilo članov upravnega odbora zvi-
ša od 12 na 18, nadzorstva pa od 3
na 4 člane.

Sledile so

volitve

Vloženi sta bili dve listi. Prvo
listo uprave je predlagal g. Smr-
kolj in ta je bila tudi izvoljena z
veliko večino. Drugo listo je pred-
lagal g. Florjančič z g. Romanom
Golobom na čelu. Lista pa je osta-
la v veliki manjšini.

Izvoljena je bila naslednja kan-
didatna lista uprave:

Predsednik: Meden Viktor.

I. podpredsednik: Lukič Zvoni-
mir.

II. podpredsednik: Novak Fra-
njo.

Člani uprave: Agnola Anton,
Bahovec Ivan, Čermelj Kristijan,
Fabiani Pavel, Gregor Ivan, Krek
Janko, Kamenšek Franc, Kette Jo-
sip, Laznik Viljem, Mravljak Franc,
Motoh Bogomir, Pavlin Franc, Pez-
dir Ivan, Štrukelj Joža, Verbič An-
ton, Verovšek Joža, Volk Avgust,
Žlender Anton.

Namestniki uprave: Jurčič Si-
mon, Stare Rado, Jeras Maks, Je-
ločnik Viktor, Kane Anton, Reis-
ner Ivan, Rebolj Hinko, Lovše
Ivan, Robežnik Avgust, Vodnik
Albert.

Nadzorni odbor: Člani: Čebin
Dominik, Čepin Janko, Hrehorič
Franc, Schmitt Oskar.

Namestniki: Černe Ludovik, Ka-
čar Franc, Olup Josip st., Stepič
Mirko.

Častni odbor: Jelačin Ivan, Me-
dič Franjo, Pogačnik Fran, Smr-
kolj Albin, Vidmar Stane, Želez-
nikar Ivan.

Delegati za Zvezni občni zbor:
Člani: Fabiani Pavel, Gregor
Ivan, Krek Janko, Jelačin Ivan,
Laznik Viljem, Lukič Zvonimir,
Meden Viktor, Novak Franjo, Smr-
kolj Albin, Škrbec Franjo, Štru-
kelj Joža, Verbič Anton, Verovšek
Joža, Vidmar Stane, Volk Avgust.

Namestniki: Bahovec Ivan, Biz-
jak Franc, Bogataj Ivan, Kačar
Franc, Legat Anton, Pavlin Franc.

Odbor »Zavetišča«: Člani: Agno-
la Anton, Čebin Dominik, Kette
Josip, Krek Janko, Lukič Zvoni-
mir, Mravljak Franc, Novak Fra-
njo, Smrkolj Albin, Verbič Anton,
Volk Avgust.

Namestniki: Kamenšek Franc,
Krivic Ivan, Marinko Joža, Pezdir
Ivan, Pogačnik Franc, Strojanski
Ina.

Nato sta bili sprejeti naslednji
resoluciji:

o socialnem zavarovanju trgovcev

Ljubljansko trgovstvo, zbrano na
svoji redni letni skupščini dne
8. aprila 1940. leta, ugotavlja po
večletnih in neprestanih borbah za
izvedbo socialnega zavarovanja, da
ni razreda niti stanu, ki bi bil ta-
ko prepuščen na milost in nemi-
lost glede zakonite socialne zašči-
te kakor baš trgovski stan.

Dejstvo je, da je vlada po svojih
zakonskih določilih s posebnimi
uredbami uredila nameščencem
minimalne mezde in razširila tudi
pokojsninsko zavarovanje na trgo-
vsko pomožno osebje.

Ni pa se poslužilo pristojno mi-

nistrstvo kljub številnim zahtevam
gospodarskih organizacij poobla-
stila, ki ga mu daje § 384. zakona o
obrtih, s katerim lahko po zasli-
šanju pristojnih zbornic v dveh le-
tih po tem, ko je stopil obrtni za-
kon v veljavo, izda uredbo o orga-
nizaciji, načinu in pogojih zavaro-
vanja članov združenja za primer
bolezni, onemoglosti, starosti in
smrti ter nesreče.

Če bi se to zgodilo, bi morali
trgovci imeti socialno zavarovanje
že leta 1934. To pa je preprečilo
ministrstvo za trgovino in indu-
strijo z odlokom z dne 22. febru-

arja 1934. leta, št. 6240, s katerim
je zbornicam naročilo, naj opozore
vsa združenja, da prenehajo vsa-
ko akcijo po § 384. zakona o obr-
tih, ker je to preuranjeno in ni-
ma nobenega pravnega delovanja,
zato se bo vse zaključke združenj
v tem pogledu smatralo za neve-
ljavne.

Izredne življenjske razmere si-
lijo ponovno trgovski stan, da opo-
zori merodajne faktorje na nujno
rešitev tako važnega in perečega
vprašanja socialnega zavarovanja
trgovcev, zato upravičeno zahteva,

Krošniarstvo se mora zatreti!

1. Vsi napori trgovskih organi-
zacij pri odločujočih državnih, ba-
novinskih in lokalnih oblastvih,
da bi se odpravilo krošniarjenje z
manufakturnim blagom, ki ga lahk-
o imenujemo ilegalno trgovino
na veliko, so ostali brez uspeha.

Ugotavljamo, da se je krošniar-
stvo v teku preteklega leta tako
razbohotilo, da je mestoma pre-
vzelo že 50 in več odstotkov legal-
ni trgovini in prav resno ogroža
eksistenco trgovcev v mestih, po-
sebnost pa na deželi.

2. Razen z manufakturnim bla-
gom se zadnje čase krošniarji na
veliko skoro z vsemi predmeti špe-
cerijske stroke, izvemši sladkor in
druge predmete monopolne upra-
ve, ki imajo predpisane prodajne
cene. Po vrhu tega so si v vseh
večjih, posebno industrijskih kra-
jih uredili krošniarji stalna bivali-
šča z zalogami in od tu stalno
osrečujejo svoje odjemalce. Isto-
časno pa nudijo svojim glavnim do-
baviteljem, raznim Hacetom, za-
klonišča. Dasi obstoje stroga na-
vodila kr. banske uprave, podre-
jena oblastva proti tej ilegalni in
protizakoniti trgovini nič ne ukre-
nejo. Izkušnja nas uči, da tudi v
bodoče ne bo bolje in sicer tako
dolgo, dokler ne bo krošniarjenje,
izvemši z izdelki lastnih proizvo-
dov, popolnoma prepovedano.

Da takšne prepovedi za vso
državo še ni, je mogoče samo pri-
nas, ker nobena druga urejena
država ne bi dopuščala:

1. da se na veliko in brez sle-
herne odgovornosti sme slepariti
predvsem bedno podeželsko ljud-
stvo, kakor je bilo to v nešteti
primerih za krošniarje ugotovlje-
no,

2. da se prodaja ukradeno bla-
go in s tem posredno podpira zlo-
čince,

3. da se vrše prepogosto nasilja
predvsem nad ženami odsotnih
kmetijskih in delavskih mož, kakor
je to ugotovil med drugim neki
banski svetnik z Gorenjskega,

4. da država mirno gleda, kako
se sistematično uničujejo pošteti
trgovci-davkoplačevalci, kako se
odjeda kruh njih nameščencev od
ljudi, ki ne poznajo nobenih ob-
veznosti ne do države, ne do dr-
žavljanov, da ne govorimo o social-
nih in kulturnih dajatvah.

Krošniarji ne samo, da ne upo-
števajo določbe o delovnem času,
vršijo tudi nasilja in sleparije,
prevažajo manufakturno blago z
avtomobili, preplavljajo podeželje
in mesta s kvaliteto slabim bla-
gom, čisto sumljivega izvora, ka-
tero poslovanje je smatrati za pro-
tizakonito.

Krošniarstvo ni samo vprašanje
gospodarstva, marveč tudi vpraša-
nje javnosti. Trgovski stan ne pla-
čuje samo običutne državne in
avtonomne davščine, temveč upo-
števati tudi življenjske potrebe svo-

da se mu po zakonu zajamčena iz-
vedba obveznega zavarovanja da
s posebno uredbo in to čimprej
ter istočasno zahteva, da se raz-
veljavi odlok ministrstva trgovine
in industrije iz leta 1934., s ka-
terim je bilo združenjem trgovcev
prepovedano ustanovljati socialne
ustanove.

Zbornico in Zvezo prosimo, da
zahtevu ljubljanskega trgovstva z
vso svojo avtoriteto in poudarkom
podpirata.

Soglasno je bila sprejeta tudi
naslednja resolucija:

jih številnih nameščencev, ter je
pristal na ureditev minimalnih
mezid ter uvedbo pokojninskega
zavarovanja za trg. nameščence. V
izdatni meri podpira tudi vse kul-
turne, socialne in narodne usta-
nove.

Zaradi tega ne more ostati rav-
nodušen in gledati, kako se tole-
rira ilegalna trgovina, ki ne nosi
nobenega rizika in se izogiba vsem
direktnim in indirektnim davčnim
obveznostim, dočim je legalni tr-
govski stan zlasti v današnjih iz-
rednih razmerah z davčnimi in so-
cialnimi dajatvami preobremenjen.

Ljubljansko trgovstvo nujno in
z vsem poudarkom zahteva od
merodajnih činiteljev, da izpolni-
jo zagotovilo, ki ga je dal član
vlade na vsedržavnem trgovskem
kongresu v Ljubljani, ko je dejal,
da se bo krošniarstvo vprašanje
rešilo v pozitivnem smislu in se
ustreglo vsem upravičenim zahte-
vam trgovstva. Če se to ne zgodi,
bo trgovski stan prisiljen v inte-
resu zaštite legalne trgovine in v
znak protesta zapreti svoje obra-
tvalnice. Trgovstvo pa bo tudi
prisiljeno, dokler ne bo ugodeno
tej njegovi osnovni zahtevi, odreči
podporo brez izjeme vsem huma-
nitarnim, socialnim in kulturnim
društvom ter ustanovam.

Politične vesti

V Londonu in Parizu je bilo iz-
dano istočasno sporočilo angleške
in francoske vlade, da sta bili obe
vladi prisiljeni zaradi nemške kr-
šitve določb o nevtralnosti podvzeti
protiukrepe, ki so sicer v normal-
nih razmerah nezakoniti, ki pa po-
stanejo zakoniti, ker so odgovor na
kršitev zakona po sovražniku. Obe
vladi ne moreta trpeti, da bi se
nadaleje potapljali sovražnik nor-
veške ladje, sam pa porabljal nor-
veške teritorialne vode za prevoz
materiala, ki je bistveno važen za
nadaljevanje vojne. Zato sta obe
vladi ukazale svojim vojnim ladjam,
da položijo na določenih mestih
mine. V posebni noti sporočata obe
vladi, kje so položene te mine. 48
ur bodo francoske in angleške voj-
ne ladje križarile v teh krajih, da
opozore ladje na grozečo nevar-
nost. Angleške vojne ladje so takoj
nato odplule na označena mesta.

V Londonu so se sestali angleški
diplomatski zastopniki v balkan-
skih državah. Namen tega sestanka
je, da se zoži blokada Nemčije in
zamaše vrzeli, ki so ostale še od-
prte. Anglija bo v balkanskih dr-
žavah najprej kupila vse blago,
ki ga sicer kupuje Nemčija. Ponu-
dila pa bo balkanskim državam
tudi vojaško jamstvo, ki ga naj jim
da armada generala Weyganda na
Bližnjem vzhodu.

Zasedba Danske in boji na Nor-
veškem so potisnili daleč v ozadje
vse druge dogodke. Svet je zopet
presenečen po novem dogodku. Za-
sedba Danske je seveda rodila po-
vsem svetu velikanski odmev. V
vsem svetu velikanski odmev. V
nevtralnih državah je povzročila
nove skrbi, a tudi povečala odloč-
nost, da branijo svojo neodvisnost.
Javno mnenje v Ameriki zasedbo

barva, plesira in
kemično snazi
obleke, klobuke
itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrta-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4.6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

obsoja, italijanski listi imajo be-
sede razumevanja za zasedbo, sov-
jetsko časopisje pa komentira do-
godke po svoji. V Franciji je za-
sedba vzbudila tudi nejevoljo, da
je zavezništvo niso znali preprečiti.

Ostro nastopa proti nemški za-
sedbi Danske in Norveške »Osser-
vatore Romano« ter naglašja, da je
bil šele l. 1939. sklenjen na nemško
pobudo pakt o nenapadanju med
Danko in Nemčijo.

Nemška vlada je po ameriški
vesti predlagala madžarski, bol-
garski, romunski in jugoslovanski
vladi, da pristanejo na ustanovi-
tev nemške donavske policije. Za-
hteva se naslanja na incident z
nekim angleškim vlačilcem. Romu-
nija pa je že sama likvidirala ta
incident v smislu statuta donav-
ske komisije in s tem dokazala, da
je nemška policija na Donavi ne-
potrebna.

Takoj po brenterskem sestanku
je sporočil sovjetski veleposlanik
Majski lordu Halifaxu, da med Ita-
lijo in Sovjetsko unijo ne bo skle-
njena vojaška zveza.

Na seji italijanske vlade je bila
sprejeta uredba o okrepitevi obalne
obrambe. V zvezi s tem piše »Gior-
nale d'Italia«, da je to posledica
pisanja francoskih in angleških li-
stov, ki neprestano naglašajo mož-
nost, da bi zavezniška vojna mor-
narica mogla podvzeti v Sredo-
zemskem morju kako akcijo.

V Bukarestu je prišlo 30 italijan-
skih vojaških pilotov, ki bodo vež-
bali romunske pilote, zlasti v upo-
rabi italijanskih letal, ki jih je
dobavila pred kratkim Italija Ro-
muniji.

Zakon o državljski mobiliza-
ciji je sprejelo bolgarsko sobranje
soglasno. Zakon predvideva zbiran-
je vseh nacionalnih in gospodars-
skih sil v vojni in miru in naj-
strože kaznuje dvig cen in vojne
dobičke.

Pri trgovinskih pogajanjih med
Nemčijo in Romunijo v Bukarestu
je prišlo do novih težav, ker so
postali Romuni precej nepopust-
ljivi. Nemci so upali, da bodo po-
gajanja ugodno zaključena, ker je
imel dr. Clodius, ki je vodil poga-
janja, tudi pooblastilo, da ponudi
Romuniji politična jamstva za
njeno neodvisnost. Nemčija ne za-
hteva več, da bi se tečaj nemške
marke zvišal in tudi ne, da bi se
povečal izvoz romunske nafte. Ro-
munija pa zahteva, da se mora
plačati vsa nafta in njeni derivati,
ki se izvažajo po Donavi, v devizah.

Ameriško poslanstvo v Belgiji je
pozvalo ameriške državljane, da
zapuste Belgijo. Oni, ki bi ostali,
bodo sami odgovorni za vse posledice.

Tajna seja angleškega parla-
menta, ki bo sklepala o poostrenju
gospodarski vojni in blokadi proti
Nemčiji, je sklicana za četrtek.

Japonska mornarica je popolno-
ma blokirala portugalske pristani-
šče Makao ter zahtevala, da Por-
tugalec evakuirajo dva otoka. Ko
so Portugalci to storili, so Japonci
zasedli oba otoka. Portugalska vla-
da je zaradi tega protestirala v
Tokiu.

Romunija je uvedla za kritje iz-
datkov za narodno obrambo poseb-
no 2-odstotno določilo, ki se pobira
pri vseh prodajah blaga ter vseh
transakcijah.

Finska bo izvedla delno agrarno
reformo, da bo mogla naseliti vse
prebivalstvo, ki se je iselilo iz
krajev, ki so pripadli Sovjetski
Rusiji.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostav-
ljeni plačilni nalogi zapadli v pla-
čilo. Prispevki morajo biti po-
ravnavani v osmih dneh po pre-
jemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovan-
cev do pokojnine je potrebno, da
so zavarovani prispevki dejansko
plačani!

To opozorilo je smatrati kot
opomin! Proti delodajalcem, ki ne
bodo poravnali prispevkov, mora
urad uvesti prisilno izterjavo brez
predhodnega opomina. Urad iz-
vršuje važne socialne dolžnosti, ki
ne dopuščajo odlašanja.

Morda je ravno za Vas

Radensko zdravilno kopališče najboljšo, ker je po
množini zdravilnih sestavinah najmočnejše v Ju-
goslaviji!

Sedaj imate dovolj časa, da proučite prospekte raznih kopališč in da
si izberete ono, ki Vam po svoji zdravilnosti najbolj ustreza!

Prospekte pošilja zastoj, rado in z veseljem:

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI